

NÓGRÁDI GÁBOR EGY KUTYA AZ UDVAR VÉGÉBEN

Az udvarunk végében találtuk Bodrit a húgommal, amikor én tizenegy éves voltam, Panni pedig kilenc.

Bodrit akkor persze még nem Bodrinak hívták.

Nem tudtuk a nevét, nem tudtuk honnan jött, nem tudtuk ki a gazdája. Nagyon messziről jöhetett, mert nagyon elfáradt.

A hátsó kaput gyakran nyitva hagytuk. Nem féltünk a tolvajoktól. Nemigen lehetett ellopni tőlünk semmit.

Akkor még csak hárman voltunk testvérek a húgommal és a bátyámmal, de még egy biciklink sem volt.

A hátsó kapun vánszoroghatott be Bodri, vagyis az ismeretlen kutya, és a kapu közelében a fűbe heveredett.

Panni vette észre.

Nagyon szerettük egymást a húgommal. Akkor is éppen együtt játszottunk, labdáztunk.

– Kutya! Egy kutya! – kiáltotta a húgom és már futottunk is az udvar végébe.

A kutya szőre fehér volt barna foltokkal, bordái átsejlettek a bőrén, hasa behorpadt. Nem mozdult. Lihegett. Nyár volt.

Gyerekek voltunk, de már sokat tudtunk az életről. Tudtuk például, mi az éhség.

Láttuk, hogy a kutya nem bír felállni. Közeledésünkre a fejét sem emelte meg.

Orrát a két lába közé fektette és nézett nagy barna szemével, ahogy csak egy halálosan kimerült beteg állat tud nézni. A gyerekek szíve megszakad bele.

– Hozz neki enni valamit! – parancsolt rám a húgom, miközben a kutyát simogatta. – Menj, hozz neki valamit enni meg inni!

A húgom okosabb volt, mint én, gyors felfogású, cserfes kislány, könnyedén lett kitűnő tanuló, míg én erőlködtem a négyesért. Erősebb is lehetett nálam, mert sportolt, én meg soványka gyerek voltam, a karom piszkafa.

De nem az eszéért meg az izmaiért fogadtam szót neki.

Szerettem.

Ha szeretünk valakit, akkor szót fogadunk.

Na, és persze megértettem, hogy valakinek ott kell maradni a kutya mellett.

Vigyázni kell rá.

Berohantam a konyhába. Szerencsére anyánk nem volt otthon. Talán kiment a piacra. Nem engedte volna, hogy vágjak egy karéj kenyeret és megkenjem zsírral egy ismeretlen kutyának.

Mást persze nem is vihettek volna Bodrinak. Gyerekkoromban mi is azt ettünk legtöbbször, zsíros kenyeret. Vagy cukrosat.

– Tejet! – hallottam a húgom sikító hangját az udvar végéből. – Tejet hozz!

Mondtam, hogy a húgom okosabb volt. Beteg embernek... vagyis kutyának tejet kell adni. Ő tudta.

Kivettem egy kis edényt és levettem a tűzhelyről a tejeslábast. Annak idején még nem volt hűtőszekrényünk. Reggel fel kellett forralni a tejet, úgy elállt másnapig. Öntöttem a tejből a kis lábasba.

Na, anyánk ezt aztán biztosan nem engedte volna meg! Jóságos volt az emberekkel, érzékeny lélek, de tiltotta a pocsklást. És idegen kutyát etetni szerinte biztosan pocsklásnak számított.

„Teszed le! – mondta volna, ha látja, mit csinálok. – A város tele van kóbor kutyával. Nem akarod mindet megetetni? És nekünk mi marad? Apád nehezen dolgozik azért a pénzért...”

Siettem az udvar végébe a kenyérral és a tejjel, nehogy megjöjjön közben.

A kutya lefetyelte a tejet, aztán a zsíros kenyeret is megette lassan, mint aki az evéshez is fáradt.

Megláttam anyánkat. Érkezett a piros rózsás szatyrával. Kiáltott, hogy hozzak vizet a kútról, Panni pedig szaladjon a pékhez, mert kenyér jött, már sorban állnak az emberek.

Sokat álltunk sorban. Még szódavízért is sorba álltunk. Így éltünk régen.

Anya a kutyát nem vette észre.

Szaladtam a vizeskupával a kútra, Panni meg pékhez. Vízzel és kenyérral, az két fontos dolog az életben, hogy legyen.

Mikor visszajöttünk a kutya már fent, a bejárati ajtó mellett feküdt, és anyánk éppen egy seprűvel próbálta elijeszteni, elzavarni. Jó szíve volt, de elég baja is a három gyerekkel meg apánkkal, nem hiányzott neki még egy gond.

Na, persze a húgom mentette meg a helyzetet. Én nem tudtam volna anyánkkal szembeszállni. Annak fakanál lett volna a vége.

– Nem látod milyen beteg? – acsarkodott a húgom azon az éles és határozott hangján, amivel később az életben sikere volt. – Nem látod, milyen szerencsétlen? Mi engedték be hátul! Mi mentettük meg! Azt akarod, hogy meghaljon, mint Géza bácsi?

Anyánknak több se kellett. Elsírta magát, félredobta a seprűt, és bement a konyhába. Géza bácsi a testvére volt. Alig egy hónapja hunyta le a szemét örökre.

Nem volt szép Pannitól, hogy Géza bácsit emlegette. De ezzel megmentette nekünk Bodrit. Én képtelen lettem volna rá. Akkor értettem meg először, hogy a nőkhöz csak a nők értenek igazán.

Apánkkal nehezebb lett volna a harc Bodri megtartásáért, de szerencsére, mikor este hazajött, a kutya felállt és vadul ugatni kezdett.

– Hát ez meg mi? Hát ez meg hogy kerül ide? – hőkölt hátra apánk, és már rúgott is a támadó kutya felé a levegőbe, ahogy gonosz emberek felé szokott rúgni, ha gonoszságokat mondanak. – Takarodj!

Bodri pedig még jobban acsargott, villogott a fehér fogsora.

Panni odarohant, átfogta a kutya nyakát, és magához szorította a fejét.

– Elhallgass! – kiáltott a kutyára. – Ő apu! Apa! Csend legyen!

Apánk persze rögtön felfogta, hogy a kutya a védelmünk alatt áll, és dühösen elnevette magát.

– Honnan szedtétek össze ezt a korcsot? Hogy képzelitek? Lehet, hogy veszett.

– Nem veszett – mondtam. – Nem harapott meg. Szelíd. Csak téged még nem ismer. Neki idegen vagy. Jó házőrző lesz

Nem tudom, honnan szedtem ezt a „jó házőrző lesz” gondolatot, de bejött. Apánk csillapodott tőle.

Lehet, hogy valahol mélyen már akkor is író voltam, és ismertem a pontos szavak erejét?

– És mit fog enni? – kérdezte apám, miközben hagyta, hogy a kutya megszagolgassa a nadrágját, a cipőjét, és megérezze az illatból, hogy ő is a családhoz tartozik.

– A maradékot! – mondta a húgom, mire apám elhúzta a száját.

Mindannyian tudtuk, hogy nálunk a maradék legfeljebb egy kis csont a hétvégén.

– Hogy hívják? – kérdezte aztán és az állat felé nyújtotta a kezét.

A kutya megnyalta.

– Bodrinak – mondta a húgom.

Nem tudom, honnan szedte ezt a nevet. Piac mellett laktunk. Falusiaktól hallhatta. Ott talán sok kutyát hívnak Bodrinak.

A kutya a farkát csóválta, mint aki elfogadja a névadást, és a húgomhoz sétált. Leült a lábához, úgy nézte Pannit, aki a legfőbb gazdája lett. Mert bármekkora egy család, a kutya igazi gazdája, ura és parancsolója csak egyetlen családtag lehet. Ha mindenki uralkodni akar rajta a családban, abból harag és harapás lesz. Sokáig élt velünk Bodri, és persze nem csak a maradékot kapta.

Uzsonnakenyerek, csészében kilopott tejek, piaci büfé szemeteséből szerzett falatok vándoroltak a kutyaóél elé. A kutyaóél apánk ütötte össze neki ügyetlenül, mert apánk nagyon ügyetlen volt a barkácsolásban.

Bodri, ha éppen nem egy betévedő idegent ugatott meg, vagy nem velünk játszott, a kutyaóélból figyelte a világot.

Kivéve azt az egy hetet.

Azt az egy hetet Panni betegsége idején. A hetet, amikor a húgom nem jöhetett ki a szobából, és hullt a hó, mert tél volt.

Akkor Bodri lefeküdt a bejárati ajtó mellé, és nem ment vissza a házába. Tudta, hogy a húgom beteg. Nem tudom, hogy a kutyák honnan tudják, amit csak ember tudhat. Talán nem tudják, csak érzik.

Úgy feküdt a bejárati ajtó mellett, ahogy az udvar végében hevert, amikor rátaláltunk. Orra a két lába között a kőre simult. Nézte az ajtót nagy barna szemével, ahogy csak egy aggódó kutya tud nézni. Nézte az ajtót, nézte, várta, hogy Panni majd kilép, kilép, rákiált, megszólítja, megöleli. Nézte, nézte az ajtót egy hétig éjjel nappal, miközben fújt a szél, és fagyott éjszaka.

Nem mehetett be. Nálunk az állatok nem mehettek be a lakásba soha. Így is állandóan takarítani kellett az öt ember után azt az egybenyíló két szobát, ahol laktunk.

Hideg volt, fagy volt, de Bodrit nem lehetett a házába kényszeríteni. Hívtuk, kergettük, zavartuk, csontot kínáltunk neki, úgy csábítottuk, de hiába.

Anyánk egy rossz szőnyeget meg egy rongyos kabátot terített alá. Azt elfogadta. Meg a meleg tejet és a kevés húslevest is, amit most kivételesen kapott.

Ember nem szenvedett többet a rossz emberek rosszaságától, mint anyánk. Talán ezért tudta becsülni a hűséget és a feltétel nélküli szeretetet.

Egy hét múlva Panni kijöhetett a lakásból. Bodri úgy ugrált fel rá, úgy vinnyogott, sírt, nevetett, mint egy gyerek.

Én szerettem a szüleimet. Talán még jobban a testvéreimet. De a szeretet, ami Bodrival összekötött egészen más volt. Ha megöleltem, ha hozzám bújt, akkor eggyé váltam vele, ahogy azóta minden élőlényel, fákkal, virágokkal, bogarakkal, állatokkal, az egész természettel egy vagyok.

És ezt Bodrinak köszönhetem.

Amikor a kukák világgá mentek

© Móra Könyvkiadó 2020